



ȘTEFAN RÂMNICEANU

pictură - obiect

CRUCIADA LUI ȘTEFAN RÂMNICEANU

Reușita expoziției lui Ștefan Râmniceanu începe — și, într-un anumit sens, culminează — cu **alegerea locului**. Ruina nudă a Vechii Curți Domnești din inima Bucureștilor devine, prin opțiunea artistului, spațiu ritual: ea e „înveșmîntată” și „înarmată” ca într-un „romanț” cavaleresc, ca într-un act de investitură. Zidurile — îndeobște adormite într-o mută prestanță muzeală — își recapătă, dintr-o dată, portul voevodal și, odată cu el, fermitatea unei **prezențe**. Râmniceanu are, în același timp, modestia de a se plia pe o ambianță dată și orgoliul de a o reînvia, de a o concura pînă la urmă, în felul insidios în care orice podoabă concurează, uneori, frumusețea celei pe care o împodobește.

A face o expoziție e, în acest caz, a face un gest de alt tip decît cel obișnuit: nu a **arăta lucrări**, ci a întemeia (sau a reîntemeia) un spațiu: a-l locui, a-l reformula, a-l transforma într-o viață autonomă, după chipul și asemănarea întemeietorului. Ștefan Râmniceanu reanimează, somptuos, un teritoriu al memoriei, îl face **al său**: dar nu în maniera brutală, iconoclastă, a unui Cristo, care, „împachetînd” monumente, le exaltă, paradoxal, prin ocultare; aci, monumentul e tratat cu pietate, ajutat să se exprime, adus la rampă. Structurile lui reapar, ca un ecou, în structura obiectelor expuse: asistăm la un efort de consolidare uneori, de decorare alteori, pe scurt, asistăm la proiectul unei **restaurări**. Cu toată splendoarea și cu toate riscurile ei; căci orice restaurator sfîrșește prin a trăda ceea ce restaurează, fie printr-o servilă miopie, prin abuzul cumințeniei, fie prin abuzul invers al propriei imaginații. La Râmniceanu, riscurile sînt, mai curînd, din ultima categorie. Pietatea conviețuiește la el, ca la orice artist adevărat de altfel, cu o teribilă inflație a Eului, greu de stăpînit și, probabil, nesesizată ca atare de el însuși. Această ambiguitate congenitală face ca și lucrările din expoziție să ezite, din cînd în cînd, între extreme abia conciliabile: între delicatețe și amploare, între „puteric” și „agreabil”, între o nebunească îndirjire a autodepășirii și destinderea nezdruncinată a mulțumirii de sine. Temperament incomod, tenebros, patetic, Ștefan Râmniceanu desfășoară, dinaintea noastră, energii uriașe, în preajma cărora nu putem rămîne neutri. Discursul său e imperativ,

efortul său e de o proporție amețitoare, aproape neplauzibilă. O tenace **dimensiune eroică** se percepe, mereu, în încercarea sa, încercare a unei naturi războinice, care cultivă, simultan, vehemența și ceremonia. Scuturi, zale, arcuri, un coif hiperbolic, ca un tumul străvechi, o fereastră medievală, de o grație defensivă, clopotul, cupola, ferecătura, lemnul patinat, metalul aspru, pielea țintuită, pînza, tabla, culoarea împăstată (în care predomină tente de roșu și negru, cumulînd ardoarea, agresivitatea și fastul) — toate laolaltă configurează un arsenal al forței necomplete, dispusă să se închidă în ornamental, ca într-o fortăreață.

Privită în context, experiența pe care ne-o propune Ștefan Râmniceanu e singulară și, mai cu seamă, nespecifică. Și spiritul vremii și spiritul locului se simt puse în discuție de gesticulația sa, care trece dincolo de orice cumințenie, de orice măsură obișnuită. Curajul de a risca, de a construi gigantesc, de a recurge la „mari mijloace” de dragul unei nobile gratuități — nu se întîlnesc la tot pasul. Ne amintim ce spunea, cîndva, George Călinescu, dînd glas unei persistente mentalități autohtone: „Rasa noastră care a văzut că munca ei este periodic culcată la pămînt de seismica politică, a căpătat prudențe și construiește minuscul, solid și pitit la munte”. Nimic din această mentalitate în spațiul organizat, la Curtea Veche, de Ștefan Râmniceanu. Totul e, dimpotrivă, imprudent, majuscul, solid firește, dar de loc „pitit”: nu o retragere înțeleaptă „la munte”, ci o „ieșire în cîmp”, un atac în armură, o cruciadă temerară, sigură de resursele ei îndelung reprimite.

Neîndoielnic, Ștefan Râmniceanu are simțul grandorii, cultul trudei și bucuria ofensivei. De cîțiva ani, el evoluează spectaculos, dovedind dexterități multiple, cu omenești inegalități, dar și cu izbînzii care garantează o înzestrare excepțională. E dintre artiștii care știu să seducă, să irite și să surprindă: are, cu alte cuvinte, talentul de a fi imprevizibil. Întîlnirea cu un asemenea artist e, întotdeauna, pentru public și pentru critică, o aventură consistentă, chiar dacă sinuoasă și, pe alocuri, contrariantă. Să ne bucurăm deci, de victoria sa de azi și să așteptăm, plini de încredere, viitoarea serpentină a traiectoriei sale.